

Rapport Nr. 0045

Archeologienota

Wetteren, Oude Wetterstraat
Programma van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies	2
2.1	Aanleiding vooronderzoek	2
2.2	Resultaten vooronderzoek	2
2.3	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	3
3	Programma van maatregelen	5

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2018-135
Projectcode Onroerend Erfgoed		2018J88
locatie	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Wetteren
	Straat	Oude Wetterstraat
Kadastrale gegevens	Gemeente	Wetteren
	Afdeling	1
	Sectie	G
	Percelen	608A2 en 610
Coördinaten	Noordoost	X: 114188.749193359 Y: 186934.557064385
	Noordwest	X: 114122.539798578 Y: 186902.714520142
	Zuidoost	X: 114267.275580569 Y: 186757.576694313
	Zuidwest	X: 114215.492334123 Y: 186732.730385071
Oppervlakte plangebied		13218,71 m ²
Oppervlakte bodemingreep		13218,71 m ²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

2 Gemotiveerd advies

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning voor een stedenbouwkundige handelingen langsheen de Oude Wetterstraat te Wetteren. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2 Resultaten vooronderzoek

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Wetteren. De oudste vermelding van Wetteren dateert uit 980. Op dit moment is er sprake van *Vuehltre*. In de 13de eeuw was het grondgebied Wetteren in bezit van de Bethunes en behoorde het tot het land van Dendermonde. Nadien kwam het grondgebied Wetteren in de handen van de graven van Vlaanderen. Het grondgebied bleef in bezit van de graven van Vlaanderen tot 1576. Hierna werd het verpand aan de Vilains van Gent die het grondgebied tot het einde van de 18de eeuw in bezit hielden. Wetteren kende verscheidene woelige, voornamelijk politieke geïnspireerde perioden. Zo werden delen vernietigd in 1326, 1331, 1546 en de 16de en 17de eeuw. Historisch kaartmateriaal toont aan dat het plangebied steeds in gebruik is geweest als akkerland. Net ten noorden van het plangebied is telkens een veldweg aanwezig. Hierdoor is er een zeer lage verwachting op archeologische sites uit de late middeleeuwen tot nieuwe tijd.

Het plangebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 13,2 en 15,2 m + TAW. Hierbij is de noordelijke zone van het plangebied beduidend hoger gelegen dan de zuidelijke zone. Net ten zuiden van het plangebied is de Vantegembeek aanwezig. Het reliëf binnen de contouren van het plangebied is waarschijnlijk sterk beïnvloed door de aanwezigheid van deze beekvallei. De ruime omgeving rondom het plangebied toont aan dat er ten zuidwesten van het plangebied een hoger gelegen dekzandrug aanwezig is. Deze dekzandrug bevindt zich op een hoogte van ca. 28 m + TAW. De afwatering van deze dekzandrug verloopt via de Vantegembeek. Deze Vantegembeek mondt ten oosten van het plangebied uit in de Molenbeek. Deze Molenbeek mondt op haar beurt ten noordoosten van het plangebied uit in de Schelde. De vallei van de Schelde is ten noorden van het plangebied te situeren. Deze Scheldevallei is gelegen op een hoogte van ca. 2 m + TAW. Het plangebied zelf is gelegen op de flank van de hoger gelegen dekzandrug richting de vallei van de Molenbeek en de Schelde. Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in nagenoeg het volledige droge zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (bodemserie Lbc). Het uiterste zuiden van het plangebied is gekarteerd als natte zandleembodem zonder profiel (bodemserie Lep). Gelet op de landschappelijke en bodemkundige ligging, is er een hoge verwachting op sites uit steentijd. Indien er een podzolbodem aanwezig is, is er een hoge kans op het aantreffen van in situ bewaarde steentijdartefactensites.

In de ruime omgeving van het plangebied zijn verscheidene archeologische en historische waarnemingen aanwezig. De oudste archeologische resten dateren uit de steentijd. Deze vindplaatsen liggen op de rand van de Scheldeoever of het Oliemeersbeekje. Er zijn eveneens enkele vindplaatsen uit de bronstijd, vroege middeleeuwen, middeleeuwen en nieuwe tijd aanwezig. Een groot deel van de vindplaatsen heeft betrekking op historische bebouwing. Er is echter sprake van een zeer lage densiteit aan recente, goed onderzocht archeologische sites. Dit zal echter niet te wijten zijn aan het effectieve ontbreken van archeologische sites. Het ontbreken hiervan is eerder te verklaren als het ontbreken van grootschalige ontwikkelingen waarbij archeologisch onderzoek noodzakelijk is. Hierdoor is er een matige archeologische verwachting op sites uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen.

Samenvattend kan gesteld worden dat er een hoge archeologische verwachting is op het aantreffen van steentijdartefactensites. Er is een matige archeologische verwachting voor zowel sites uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen.

Om na te gaan of de geplande werkzaamheden een versturende impact hebben op een eventueel archeologisch niveau, en om na te gaan of dit archeologisch niveau een goed bewaarde B- en/of E-horizont bevat en er dus een kans aanwezig is op de in situ bewaring van steentijdartefacten, werd een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. Uit dit landschappelijk booronderzoek blijkt dat binnen het onderzoeksgebied een zwak humeus bruingrijs of grijsbruin, zwak humeus, zandleem tot een 20 à 40 cm –Mv aangetroffen is. Het gaat hier om de A-horizont/bouwvoor. In boring 2 en 3 is daaronder een bruine of oranjebruine subhorizont van de A-horizont aanwezig. In boring 6 is een horizont tussen 20 en 40 cm –Mv aangetroffen bestaande uit geelbruin, gevlekt zandleem, die een ondiepe verstoring representeert. In boring 1 is tussen 30 en 40 cm –Mv een geelbruine horizont aangetroffen met een enkele baksteenspikkel, die verder overeenkomt met de natuurlijke dekzandondergrond. De bodemopbouw lijkt overwegend intact. Wel ontbreken andere bodemhorizonten dan de A-horizont. Er zou een horizont met een sterk gevlekte textuur B horizont aanwezig moeten zijn. Deze ontbreekt overal. Afgezien een enkele baksteenspikkel net onder de A-horizont van boring 1 en wat baksteen in de bouwvoor van boring 7 zijn geen archeologische indicatoren zoals houtskool, aardewerkfragmenten, vuursteen of baksteen aangetroffen.

Uit bovenstaande blijkt dat er geen goed bewaarde B- en/of E-horizont aanwezig is. Een eventueel archeologisch niveau bevindt zich in de top van de C-horizont, op een diepte van 30-40 cm beneden het maaiveld. Uit bovenstaande is af te leiden dat eventuele archeologische waarden verstoord zullen worden op de locatie waar de regenwaterput wordt geplaatst. De zone waar het 3 m brede betonpad wordt aangelegd, zal afgegraven worden tot net aan het archeologische niveau. De overige delen van het plangebied worden opgehoogd, waardoor archeologische waarden niet bedreigt worden. In deze zone is er sprake van een in situ bewaring. De zones waar een archeologisch niveau toch verstoord wordt zijn dusdanig beperkt in oppervlakte, dat er een negatieve kosten-batenanalyse aanwezig is. De eventuele kosten voor verder onderzoek wegen niet op tegenover de potentiële kenniswinst.

2.3 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de ontwikkelingsplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat er voldoende informatie gegenereerd is om de mogelijke impact van de geplande werken op een eventueel archeologisch vondsten- en sporenbestand aan te tonen.

Uit bovenstaande onderzoek kan geconcludeerd worden dat er geen archeologisch vervolgonderzoek uitgevoerd dient te worden. Landschappelijke boringen hebben uitgewezen dat een archeologisch niveau zich bevindt op een minimale diepte van 30-40 cm beneden het maaiveld. De geplande werken zullen enkel ter hoogte van het 3 m brede betonpad en de regenwaterput een eventueel archeologisch bodemarchief verstoren. De zones waar een archeologisch niveau toch verstoord wordt zijn dusdanig beperkt in oppervlakte, dat er een negatieve kosten-batenanalyse aanwezig is. De eventuele kosten voor verder onderzoek wegen niet op tegenover de potentiële kenniswinst. De overige delen van het plangebied worden opgehoogd, waardoor er een in situ bewaring van eventuele archeologische sites aanwezig is.

Volgens bovenstaande kan gesteld worden dat er niet voldoende informatie aanwezig is over de eventuele aan- of afwezigheid van archeologische sites. Er is wel voldoende informatie aanwezig om te beoordelen dat eventuele archeologische sites grotendeels niet verstoord worden door de geplande werkzaamheden. Hierdoor is een behoudt in situ mogelijk.

3 Programma van maatregelen

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek en landschappelijke booronderzoek kan geconcludeerd worden dat er geen vervolgonderzoek noodzakelijk is. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek en landschappelijke booronderzoek is met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed, het potentieel op kennisvermeerdering en de haalbaarheid van eventueel verder onderzoek.

Een doorslaggevende factor in het bepalen of verder onderzoek noodzakelijk is, zijn de geplande werkzaamheden en de dieptes van het archeologisch vlak, zoals aangetroffen bij de landschappelijke boringen. Deze beslissing steunt op onderstaande redenering:

- Voldoende info aanwezigheid site: Nee.
- Site aanwezig: Nee, er zijn geen aanwijzingen voor de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Op basis van het bureauonderzoek kan wel gesteld worden dat er een hoge verwachting op het aantreffen van een archeologische site is
- Voldoende info verstorende impact van de geplande werkzaamheden op eventuele archeologische sites: Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de ontwikkelingsplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat er voldoende informatie gegenereerd is om de mogelijke impact van de geplande werken op een eventueel archeologisch vondsten- en sporenbestand aan te tonen.
- Uit bovenstaande onderzoek kan geconcludeerd worden dat er geen archeologisch vervolgonderzoek uitgevoerd dient te worden. Landschappelijke boringen hebben uitgewezen dat een archeologisch niveau zich bevindt op een minimale diepte van 30-40 cm beneden het maaiveld. De geplande werken zullen enkel ter hoogte van het 3 m brede betonpad en de regenwaterput een eventueel archeologisch bodemarchief verstoren. De zones waar een archeologisch niveau toch verstoord wordt zijn dusdanig beperkt in oppervlakte, dat er een negatieve kosten-batenanalyse aanwezig is. De eventuele kosten voor verder onderzoek wegen niet op tegenover de potentiële kenniswinst. De overige delen van het plangebied worden opgehoogd, waardoor er een in situ bewaring van eventuele archeologische sites aanwezig is. Volgens bovenstaande kan gesteld worden dat er niet voldoende informatie aanwezig is over de eventuele aan- of afwezigheid van archeologische sites. Er is wel voldoende informatie aanwezig om te beoordelen dat eventuele archeologische sites grotendeels niet verstoord worden door de geplande werkzaamheden. Hierdoor is een behoudt in situ mogelijk. Om te garanderen dat eventuele archeologische sites niet verstoord worden, mag niet afgeweken worden van de verstoringdieptes zoals opgenomen in deze archeologienota.

Om te garanderen dat eventuele archeologische sites niet verstoord worden, mag niet afgeweken worden van de bouwplannen zoals opgenomen in deze archeologienota. Op de verstorende impact van de geplande werkzaamheden ter hoogte van het 3 m brede betonpad te beperken dient er op toe gezien te worden dat zware machines zoals vrachtwagens, graafmachines etc... niet over de afgegraven niveaus rijden. Hierbij wordt eventuele compactering van archeologische sporen en het vernietigen van archeologische sporen bij het wegzakken van deze machines, voorkomen. Concreet wil dit zeggen dat eventuele nieuwe lagen en structuren steeds voor zich uit geplaatst moeten worden. Zware machines mogen niet in de uitgegraven zone rijden om eventuele lagen en structuren op de

uitgegraven grond te trekken. Men mag enkel de uitgegraven zone betreden indien er een eerste laag van 20 cm is aangebracht waarop zware machines kunnen rijden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.